

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Concordia. Pia Et Vnanimi Consensv repetita Confessio
fidei & doctrinæ Electorum, Principvm Et Ordinvm Imperii,
atq[ue] eorundem Theologorum, qui Augustanam
Confessionem amplectuntur**

Lipsiæ, 1606

De Compendiaria Doctrinæ Forma, Fvndamento, norma atq[ue] regula, ad
quam omnia dogmata, iuxta analogiá verbi Dei, dijudicanda, &
controuersiæ motæ piè declarandæ atque decidendæ sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35443

qui existimant, disputari tantum de paucis quibusdam
vocalibus, quæ nullius penè, aut certè non magni sint
momenti. Sed res gravissima sunt, de quibus controuer-
sunt, & prorsus tales, ut illius partis, quæ à vero abor-
ret, sententia in Ecclesia Dei nec possit nec debeat fer-
ri, nedum excusari, aut defendi.

Quare necessitas existit, ut controuersi illi articuli è
Verbo Dei & probatis scriptis perspicuè explicentur
quæ omnes p̄j & intelligentes animaduertere possint,
cuiusnam partis sententia in controuersis illis motis,
Verbo Dei & Augustana Confessione orthodoxa, confor-
mis sit, & quæ probatis illis scriptis aduersentur: ut bo-
næ & piæ mentes, quibus Veritas cordis est, corruptelam
& errores, qui exortis sunt, effugere & vitare queant.

DE COMPEN- DIARIA DOCTRINÆ FORMA, FVNDAMENTO, norma atq; regula, ad quam omnia dogma- ta, iuxta analogiã verbi Dei, dijudicanda, & controuersia motæ piè decla- randæ atque deciden- dæ sunt.

Dimò, ad solidam, diuturnam & firmam
concordiam in Ecclesia Dei constitu-
endam, necessarium omnino est, ut cer-
ta compendiaria forma & quasi typus,
vnanimi consensu approbatus extet:
in quo communis doctrina, quam Ecclesiæ sincerio-
ris & reformatæ religionis profitentur, è verbo Dei
collecta extet. Eteim ea in re exemplū primitiua Ec-
clesiæ sequimur: quæ in talem vsu suam quædam certa
symbola semper habuit. Cùm verò compendiaria illa

doctrinæ forma non priuatis, sed publicis scriptis nitenda
debeat, quæ confecta, approbata, & recepta sint eorum
Ecclesiarum nomine, quæ sinceram doctrinam &
religionem vnanimi consensu profitentur: mentem
nostram inuicem corde & ore ita declarauimus, & iam
declaramus, quod nullam nouam aut singularem confessionem
fidei nostræ conscribere aut recipere in animo habeamus.
Quin potius publica illa & communia scripta amplectimur,
quæ in omnibus Ecclesijs Augustanæ Confessionis pro symbolis
& communibus confessionibus semper habita sunt: priusquam
dissensiones inter eos, qui Augustanam Confessionem profitentur,
ortæ sunt: quæ etiam scripta publicam auctoritatem obtinuerunt,
quamdiu magno consensu passim in omnibus articulis sincera
verbi Dei doctrina, vt eam D. Lutherus proposuit, conseruata,
retenta, atque vsurpata fuit.

I.

PRIMUM igitur toto pectore Prophetica & Apostolica
scripta Veteris & Noui Testamenti, vt limpidissimos
purissimosque Israëlites fontes, recipimus & amplectimur:
& sacras literas solas, vnicam & certissimam illam regulam
esse credimus, ad quam omnia dogmata exigere, & secundum
quam de omnibus doctrinis, tum doctoribus iudicare oporteat.

II.

Et quia iam olim sincera Christi doctrina, in genuino
& sano sensu, ex sacris literis collecta, & in articulos
seu capita breuissima contra hæreticorum corruptelas
digesta est: amplectimur etiam tria illa Catholica, &
generalia summæ autoritatis symbola: Apostolicum,
videlicet, Nicenum, & Athanasij. Hæc etiam agnoscimus
esse breues quidem, sed eisdem maxime præclaras
confessiones fidei, quibus omnes hæreses, quæ ijs temporibus
Ecclesias Christi perturbârunt, perspicuè & solide refutantur.

Deinde

III.

Deinde, cum postremis hisce temporibus, Deus Optimus Maximus summa clementia puritatem verbi sui è tenebris horrendis, & plusquam Cimmerijs, quibus sub Papatu oppressa fuerat, fideli opera præstantissimi viri D. Lutheri viri Dei rursus in lucem produxerit: quæ sincera doctrina non modò contra Papatum, sed etiam aduersus aliarum Sectarum corruptelas, è verbo Dei in articulos & capita Augustanæ Confessionis digesta est: etiam Augustanam, primam illam & nonmutatam, Confessionem amplectimur. Idq; non ea de causa facimus, quòd à nostris Theologis sit conscripta: sed quia è verbo Domini est desumpta, & ex fundamentis sacrarum literarum solidè extructa, sicut ea Anno 1530. scripto comprehensa, & Imperatori Carolo V. per quosdam Electores, Principes, & Ordines Romani Imperij, (vt communis piæ reformatarum Ecclesiarum confessio) Augustæ est exhibita. Hanc enim nostri temporis Symbolum esse iudicamus, quo reformatæ nostræ Ecclesiæ ab Romanensibus, alijsq; reiectis & damnatis sectis & hæresibus se iungunt. Et sanè hoc ipsum olim viù in primitiua Ecclesia receptum est, vt subsequentes Synod, pij item Episcopi & doctores, ad Nicænum Symbolum prouocarent, atq; se id amplecti, publicè profiterentur.

IIII.

Postea cum hoc etiam curandum esset, vt propria & genuina Confessionis Augustanæ sententia conseruaretur, atq; aduersus Pontificiorum calumnias plenius explicaretur, & præmuniretur, ne sub Augustanæ Confessionis prætextu & patrocinio damnati errores sese in Ecclesiam Dei paulatim insinuarent: post exhibitam confessionem luculenta Apologia conscripta, & Anno 1531. typis vulgata est. Eam etiam vnanimi consensu approbamus & amplectimur: quia in ea non modò Augustana Confessio perspicuè explicatur, atque ab aduersariorum calumnijs vindicatur, verum etiam

clarissimis & solidissimis sacrae scripturae testimonijs confirmatur.

V.

Præterea etiam articulos illos toto pectore amplectimur, qui Smalcaldia, in frequentissimo Theologorum conuentu, Anno salutis 1537. conscripti, approbati & recepti sunt. Eos autem articulos intelligimus, quales initio conscripti, postea typis in lucem editi sunt: in eum, videlicet, finem, vt concilio, vel Manuz vel alibi celebrando, nomine Illustrissimorum Electorum, Principum atq; Ordinum Imperij (vt Augustanae Confessionis vberior declaratio, in qua, per Dei gratiam constantes perseverare decreuissent) publice proponi posset. In ijs enim articulis doctrina Augustanae Confessionis repetita est, & in quibusdam articulis è verbo Dei amplius declarata: & insuper fundamenta monstrata & graues causae recitatae sunt, cur à Pontificijs erroribus & Idolomanijs secessionem fecerimus: cur etiam in ijs rebus cum Pontifice Romano conuenire non possit, quodq; cum eo in illis conciliari nequeamus.

VI.

Postremo, quando negocium religionis etiam ad salutem vulgi & Laicorum (quos vocant) pertinet, & illis etiam, ratione salutis, necessarium est, vt sinceram doctrinam à falsa discernant: amplectimur etiam minores & maiore D. Lutheri Catechismos: eos dicimus, quales illi ab ipso scripti & Tomis eius inserti sunt. Omnes enim Ecclesiae Augustanae Confessionis hos Catechismos approbârunt atque receperunt: ita vt passim in Ecclesijs & scholis publicè, & in priuatis etiam adibus propositi fuerint. Et pia doctrina è verbo Dei desumpta, in ijs quàm maximè perspicuè & simplicissimè, in usum iudiciorum & Laicorum, est comprehensa & dilucidè declarata.

Hæc publica & ab omnibus pijs approbata scripta in purioribus Ecclesijs & scholis semper habita iure

pro

pro compendiarie hypotyposi, seu forma sanæ doctrinæ, quam D. Lutherus in suis scriptis è sacris literis, contra Papatum & alias sectas, depromsit, luculenter declarauit, & solidè fundauit. Et ad D. Lutheri explanationes præclaras tam in polemicis, quàm didacticis ipsius scriptis comprehensas prouocamus: eo, videlicet, modo, quem D. Lutherus in Latina sua præfatione, Tomis operum eius præfixa, de scriptis suis, pia & necessaria admonitione, nobis ipse monstrauit. Ibi enim hoc discrimen (inter diuina & humana scripta) perspicuè posuit: solas videlicet sacras literas pro unica regula & norma omnium dogmatum agnoscendas: nullius omnino hominis scripta adæquanda, sed potius omnia subiicienda esse.

Hæc autem non ita accipi debent, quasi alia vtilia & sincera scripta (verbi gratia, commentarios in sacras literas, errorum refutationes, articulorum præcipuorum explanationes) reijcere, aut ex hominum manibus exuere velimus. Ea enim scripta (quatenus commemoratæ hypotyposi & compendiarie sanæ doctrinæ conformia sunt) tanquam explanationes atque declarationes vtilis, retineri, & cum fructu legi possunt. Quicquid enim hætenus de compendiarie hypotyposi sanæ doctrinæ diximus, eò tantum referendum est, ut vnanimi consensu approbatam, certamq; formam doctrinæ habeamus, quam Euangelicæ Ecclesiæ nostræ simul omnes agnoscant & amplectantur: secundum quam, cum è verbo Dei sit desumpta, omnia alia scripta iudicare & accommodare oportet, quatenus probanda sint & recipienda.

Quòd enim commemorata scripta, videlicet, Augustanam Confessionem, Apologiam, Smalcaldicos articulos, Minorem & Maiorem Catechismos Lutheri, illa doctrinæ nostræ Christianæ summa complecti voluerimus: eam ob causam factum est, quòd in ijs

vnanimem & communem Ecclesiarum nostrarum pi-
am sententiam contineri, semper sit iudicatum: quip-
pe quæ à præcipuis ijsq; excellentissimis illius tempo-
ris Theologis subscriptione confirmata, & in Euan-
gelicis Ecclesijs & scholis recepta fuere. Et ea quidem
(vt paulò antè monuimus) omnia conscripta atq; ed-
ta sunt, priusquam controuersia illæ inter Augustanæ
Confessionis Theologos orirentur: ideoq; nihil in il-
lis datum est affectibus: quare etiam ab ijs, qui inter
se disceptant, reprobari nullo iure possunt. Neq; verò
quisquam (modò sincerè & sine fuce Augustanæ Cō-
fessionem amplectatur) eorum autoritatem eleuet
aut cōtemnet, sed ea (vt veritatis testes) recipiet. Qua-
re nemo vitio nobis vertet, quòd ad eorum scripto-
rum declarationem & decisionem, in obortis contro-
uersijs, prouocamus. Vt enim verbum Dei, tanquam
immutam veritatem pro fundamento ponimus: ita illa
scripta, tanquam veritatis testes, & quæ vnanimem sin-
ceramq; maiorum nostrorum, qui in puriore doctrina
constantes permansere, sententiam complectantur, in
medium rectè producimus.

DE ANTITHESI, SEU REIECTIONE FALSÆ DOCTRINÆ in articulis controuersis.

Necessarium est ad conseruandam in Ecclesia sin-
ceram doctrinam, & ad solidam, firmam, Deoq;
probatam atq; gratam concordiam, vt non tantum
sana doctrina dextrè proponatur, sed etiam con-
tradicentes diuersumq; docentes redarguantur. Fide-
lium enim pastorum vtrumq; officium est (vt D. Lu-
therus dicere solet) & ouiculas pascere, & lupum arce-
re: vt alienas voces vitare discant: & preciosam à vil-
secernere possint.

*1. Tim. 3.
Tit. 1.
Iohan. 10.
Ierem. 15.*

Quare